

Gemeente Rhenen
Postbus 201
3910 AE RHENEN

DATUM 6 februari 2023
ZAAKKENMERK Z2022-00000547
NUMMER D2022-00006155
UW BRIEF VAN 21 september 2022
UW NUMMER
BIJLAGE(N)

TEAM
REFERENTIE
DOORKIESNUMMER
Fax
E-MAILADRES
ONDERWERP

GRO
N.E. Westra
06-40424335
030-2589112
neeltje.westra@provincie-utrecht.nl
GRO Advies Wro Natuurbegraafplaats
Prattenburg

Geacht college,

In uw e-mail van 21 september 2022 heeft u ons de mogelijkheid geboden om te reageren op het voorontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Prattenburg van uw gemeente.

Het provinciaal beleid

Het provinciaal ruimtelijk beleid is neergelegd in de Omgevingsvisie Provincie Utrecht en geborgd in de bijbehorende Interim Omgevingsverordening Provincie Utrecht (IOV).

In de IOV, die op 1 april 2021 in werking is getreden, zijn algemene regels opgenomen over de inhoud, toelichting of onderbouwing van onder meer bestemmingsplannen. Hiermee is beoogd de provinciale belangen te laten doorwerken naar het gemeentelijke niveau.

Ik heb uw plan bekeken op basis van het bovengenoemde beleid en heb hierover de volgende opmerkingen. Voor het verstedelijkingsverbod en de maatregelen voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het bestemmingsplan onvoldoende onderbouwd.

Opmerkingen

Het voorontwerpbestemmingsplan worden een aantal ontwikkelingen op het landgoed Prattenburg voorgesteld. Het plan maakt op een gedeelte van het landgoed (op circa 25 hectare) natuurbegraven mogelijk, om op die manier een kostendrager te realiseren die kan bijdragen aan de duurzame instandhouding van het landgoed. Per hectare wordt voorgesteld om maximaal 250 graven te realiseren. Het plangebied voor het natuurbegraven ligt zowel in de gemeente Rhenen als in de gemeente Veenendaal. Verder maakt het plan het mogelijk om zonnepanelen te plaatsen in een weiland op het landgoed. Ook worden aan twee bestaande gebouwen, aangeduid met bijgebouw in de bestemming bos en een bestaande recreatiewoning een recreatiebestemming toegekend. Ten slotte voorziet het plan in een nieuwe kapschuur op het landgoed.

De kapschuur, de recreatiewoningen en de natuurbegraafplaats liggen binnen het NNN. De locatie van de zonnepanelen en het parkeren liggen binnen het NNN-Agrarisch.

Voor de onderbouwing van de realisatie van de nieuwe kapschuur en de zonnepanelen wordt in de toelichting verwezen naar artikel 9.8 van de IOV over kernrandzones. In de onderbouwing in de toelichting wordt vooral ingegaan op de landschappelijke inpassing en dat dit geen negatieve effecten heeft voor de ruimtelijke kwaliteit.

Naar mijn mening wordt nog niet duidelijk genoeg gemotiveerd hoe de ruimtelijke kwaliteit versterkt wordt. Verzocht wordt om dit in de toelichting nader te motiveren.

Verstedelijkingsverbod

Begraafplaatsen, ook in de vorm van natuurbegraven worden in het provinciale ruimtelijke beleid gezien als stedelijke activiteit. Artikel 7.8 van de IOV biedt een mogelijkheid voor uitzondering op het verstedelijkingsverbod in verband met het vinden van economische kostendragers voor het behoud van een landgoed. In het bestemmingsplan moet dan onderbouwd worden waarom het natuurbegraven nodig is voor de instandhouding van het landgoed. Voor de onderbouwing moet een stappenplan doorlopen worden om te onderzoeken of de voorgestelde nieuwe verstedelijking werkelijk de enige manier is om het landgoed in stand te houden. In de Leidraad voor historische buitenplaatsen (zie hiervoor toelichting van artikel 7.8 IOV) staat het stappenplan toegelicht. In het kader van deze leidraad is het belangrijk om naar alle voorgenomen en voorgestelde ontwikkelingen op het landgoed te kijken. Dit om te voorkomen dat er om de paar jaar opnieuw beoordeeld moet worden hoe het landgoed in stand kan worden gehouden met steeds weer verzoeken om nieuwe stedelijke functies.

Hierbij merk ik op dat er in 2016 een provinciaal inpassingsplan is opgesteld dat juist het doel had om economische dragers voor het landgoed planologisch juridisch mogelijk te maken. Het is belangrijk dat de voorgestelde economische dragers duurzaam en integraal bekeken worden. Hiervoor geldt dat de planologische mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt integraal beoordeeld moeten worden. De planologische situatie is hierin leidend, of de mogelijkheden uit het bestemmingsplan al dan niet worden benut, is hiervoor niet relevant.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied ligt binnen het NNN. In de Interim Omgevingsverordening (IOV) zijn (instructie) regels opgenomen ter bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden, kwaliteit oppervlakte en samenhang van het NNN. Deze bescherming moet in bestemmingsplannen geregeld worden (zie artikel 6.2 van de IOV). Bovendien mag een bestemmingsplan geen nieuwe bestemmingen en regels bevatten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor het NNN (artikel 6.3 lid 1 IOV). Het huidige planvoornemen gaat gepaard met een aanzienlijke aantasting van de natuurwaarden ter plaatse. De IOV biedt voor ontwikkelingen c.q. aantasting van het NNN drie uitzonderingen, waarvan één de meerwaardebenadering is. De meerwaardebenadering stelt dat de aantasting van het NNN gecompenseerd dient te worden met natuurmaatregelen waarbij een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor de natuur zal ontstaan binnen 10 jaar in zowel kwaliteit, oppervlakte als in samenhang voor het NNN. Daarnaast geldt dat de aantasting van het NNN zoveel mogelijk wordt beperkt (artikel 6.3 lid 3 IOV) en dat moet worden voldaan aan de regels m.b.t. de compensatie en de borging daarvan (artikel 6.5 en 6.6 IOV). Aangezien het bestemmingsplan een nieuwe activiteit mogelijk maakt (namelijk o.a. natuurbegraven) die kan leiden tot een aantasting van het NNN, voldoet het bestemmingsplan alleen aan de instructieregels als onderbouwd kan worden dat er, onder de genoemde voorwaarden, aantoonbaar sprake is van een versterking "meerwaarde" van het NNN.

De meerwaardebenadering

Over de meerwaardebenadering is ambtelijk meerdere malen overleg geweest tussen uw gemeente en de provinciale medewerkers. Er zijn in het voorliggende plan al stappen gemaakt voor wat betreft het onderbouwen van de meerwaardebenadering. Een natuurvisie maakt onderdeel uit van het plan, Ook hier geldt dat de gewenste ontwikkelingen op het landgoed integraal bekeken moeten worden. Ondanks dat er belangrijke stappen gezet zijn, moet ik concluderen dat het huidige planvoornemen niet voldoet aan de eisen die in de IOV worden gesteld; het plan gaat niet uit van een zo beperkt mogelijke aantasting van het NNN en daarnaast wordt de aantasting echt onderschat. De te treffen natuurmaatregelen leiden nog niet tot een kwaliteitsimpuls (meerwaarde) voor het NNN. Aangezien het bos van hoge kwaliteit is en de voorgestelde aantasting fors is, is het erg moeilijk om een meerwaarde in kwaliteit te bereiken. De vraag is daarom of een kwaliteitsversterking überhaupt bereikt kan worden met het voorliggende plan. Ten slotte ontbreekt de borging van de natuurmaatregelen.

In onderhavig plan is het ook belangrijk om de koppeling te maken met de gemeente Veenendaal, aangezien er een deel van de natuurbegraafplaats ook op het grondgebied van deze gemeente wordt voorgesteld. Hier zal bij de onderbouwing en de compensatie al rekening mee gehouden worden, om te voorkomen dat Veenendaal in de toekomst geen mogelijkheid heeft om de meerwaardebenadering goed toe te passen.

Daarnaast zijn er onduidelijkheden over de uitvoerbaarheid van sommige genoemde maatregelen, waarbij rekening moet worden gehouden met de eisen die gesteld worden aan de SNL-subsidies. Ook hier is het van belang dat de natuurvisie rekening houdt met alle voorgenomen ontwikkelingen op het landgoed.

Beperken van de aantasting

In het bestemmingsplan moet worden onderbouwd dat de aantasting zo beperkt mogelijk wordt gehouden (opgenomen in IOV 6.3 lid 3a). In het voorliggend bestemmingsplan wordt dit niet voldoende onderbouwd. Het gaat hierbij o.a. om de benodigde omvang van het gebied waar natuurbegraven mogelijk wordt en de maximale grafdichtheid. In dit kader dient ook te worden gekeken naar de optie om natuurbegraven op een andere plek op het landgoed, met lagere natuurwaarden, mogelijk te maken (bijvoorbeeld op de naastgelegen agrarische percelen).

Wet natuurbescherming

Het plangebied herbergt een grote populatie dassen. Hier zal in de planvorming rekening mee gehouden moeten worden, o.a. door in de directe nabijheid van de dassenburchten geen graven toe te staan, zodat de dassen niet verstoord worden.

Verder is er twijfel over het belang van de omliggende graslanden als foerageergebied voor de das en daarmee de instandhouding van de dassenburchten. In de bijgevoegde natuurtoets wordt gesteld dat dit een geringe functie heeft, maar het is aannemelijk dat dit gebied onderdeel is van het foerageergebied van de das en daarmee voor het functioneren van de burcht. De voorgestelde natuurcompensatie zou dus een negatief effect kunnen hebben op dit foerageergebied en is in dat geval niet vergunbaar.

Ook moet er in het kader van soortenbescherming rekening worden gehouden met de aanwezige reptielen en amfibieën. Het jaarrond te begraven kan gevolgen hebben voor het leefgebied van deze soorten.

Water en Bodem

Het plangebied ligt in een gebied dat in de IOV is aangeduid als matig kwetsbare strategisch grondwatervoorraad. Deze aanduiding mist in het voorontwerpbestemmingsplan (zie artikel 3.11 van de IOV). In hetzelfde kader worden er ook nog regels gemist waaruit blijkt dat er voldoende rekening wordt gehouden met het beschermen van de grondwaterkwaliteit (tekstvoorstel voor een regel: *Milieuzone – Grondwaterbeschermingszone – matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad: Binnen de aanduiding 'milieuzone - matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad' zijn de gronden (aanduiding gronden) tevens bestemd voor de bescherming van de kwaliteit van het grondwater ten behoeve van de toekomstige drinkwatervoorziening en is het bepaalde in paragraaf 3.2 grondwaterbeschermingszones uit de provinciale omgevingsverordening van toepassing*).

Verder is er ook nog geen onderbouwing toegevoegd hoe er rekening wordt gehouden met de kwaliteit van het grondwater (artikel 3.1 van de IOV). Het hoofdstuk 'provinciaal beleid' in de toelichting dient te worden aangevuld met deze onderwerpen. Daarnaast dient het hoofdstuk over water worden aangevuld met het provinciale Bodem en Waterprogramma 2022-2027.

Conclusie

Het voorliggend plan is op dit moment in strijd met het provinciaal beleid wat betreft het verstedelijkingsverbod en de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland. Als eerste is het noodzakelijk om de door de initiatiefnemer gewenste ontwikkelingen op het landgoed in verband met duurzame instandhouding integraal te beoordelen en daarbij voor nieuwe verstedelijking de leidraad voor historische buitenplaatsen te hanteren. Er wordt op onderdelen onvoldoende gemotiveerd hoe rekening gehouden is met de vereisten vanuit de IOV. Zonder inhoudelijke aanpassingen verwacht ik niet dat het plan een meerwaarde voor het NNN op kan leveren, conform de Meerwaardebepaling opgenomen in de IOV.

Ik verzoek u om rekening te houden met de gemaakte opmerkingen. Indien u vragen heeft kunt u contact opnemen met dossierhouder N.E. Westra. Uiteraard staan wij ook open om verder in overleg te treden voor nadere afstemming.

Hoogachtend,

S.A. Petescu
Teamleider GRO